

MP Västerås

Lokal inriktning för en hållbar landsbygd

I Västerås kommun bor ca 138 000 invånare varav ca 20 % av befolkningen bor utanför Västerås tätort. Samverkan och utbyte mellan stad och landsbygd ser miljöpartiet som en viktig framtidsfråga. Staden behöver landsbygden och landsbygden behöver staden. För att bygga hållbara samhällen behöver relationen mellan staden och den kringliggande landsbygden utvecklas och förstärkas.

Det ska vara möjligt att bo på landsbygden med tillgång till den närmaste stadens utbud. Samtidigt som det ska vara möjligt att bo i staden och ha tillgång till den närmaste landsbygdens utbud. Det behöver byggas upp en lokal försörjningsstrategi för livsmedelsproduktion både nationellt och lokalt. Vi måste göra det mer attraktivt för människor att ha sin utkomst från landsbygdsnäringsarna. Vi behöver fler och mindre jordbruk, mejerier mm. Det skapar både arbetstillfällen och minskar de långväga transporterna.

För att utveckla det framtida samhället behöver vi titta på vad vi i vårt närområde kan göra för att främja en lokal utveckling för en landsbygd som är hållbar utifrån såväl sociala, ekologiska och ekonomiska aspekter. I vårt lokala åsiktsprogram för en hållbar landsbygd formulerar vi våra tankar om hur det kan göras utifrån hela Västerås kommuns horisont.

Innehållsförteckning

Arbetsliv s. 1

Kommunikationer s. 2-3

Byggande s. 3-4

Jordbruk och skogsbruk s. 4-5

Arbetsliv

För att kunna bo och verka på landsbygden är det viktigt att det finns goda möjligheter att ha sin utkomst från landsbygdsnäringarna såsom jordbruket, skogsbruket, lokalproducerad energi (sol- vind och bioenergi) och turist- och rekreationsnäringarna samt grön omsorg*. Även möjligheten till distansarbete behöver förbättras. Vi vill inte att landsbygden utvecklas till att enbart bli pendlingsbygder där man bor på landet men arbetar i staden. För att det ska bli möjligt att både bo och verka på landsbygden ser vi därför att det är viktigt att stötta och främja lokal livsmedelsproduktion, turist- och rekreationsnäringarna och att tillgången till bredbandsuppkoppling är god så att man åtminstone delvis kan arbeta på distans när det är möjligt.

* Med grön omsorg menas exempelvis att människor med särskilda behov får omsorg och meningsfull sysselsättning i lantlig miljö.

MP Västerås vill att

- Västerås stad ökar andelen inköp av lokalproducerade livsmedel till sina verksamheter.
- Fler marknadsplatser utvecklas och stötts (som t ex Bondens marknad) för lokalt odlade/ framställda produkter
- Det ska finnas tillgång till god bredbandsuppkoppling på landsbygden i Västerås.
- Kommunens näringslivsenhet stödjer de lokala turist- och rekreationsnäringarna med t e x samordning och marknadsföring.
- Västerås stad utvecklar koncept för att stötta gröna landsbygdsnäringar, i likhet med det stöd som ges till de tekniska näringarna.

Kommunikationer

För att in- och utflödet mellan stad och landsbygd ska fungera behövs goda kommunikationer. Det behövs en bra kollektivtrafik. När nya områden planeras och byggs ut ska det göras utifrån att man planerat in att det kommer finnas tillgång till busstrafik. På landsbygden kan dock inte kollektivtrafiken helt ersätta behovet av biltransporter. Vi anser därför att det framförallt är stadsborna som måste ta det största ansvaret för att minska bilåkandet. Genom att stadsbor drar ner på sitt bilåkande och biläggande genom att gå, cykla, åka kollektivt eller använda bilpooler, kan landsbygdsbor fortsätta att använda bilen, även för resor till staden, utan att det uppstår trängsel eller brist på parkeringsplatser. Enkla tappstationer för biobränsle skall anläggas i serviceorterna. Det är för landsbygdsbor bilen kommer till sin fulla rätt.

På många ställen med gles bebyggelse kan det aldrig bli vare sig ekonomiskt eller miljömässigt försvarbart att bygga ut kollektivtrafiken. På landsbygden i Västerås ser vi dock att man kan göra stora förbättringar för kollektivtrafiken genom att utveckla den så kallade anropsstyrda trafiken. Fler behöver få kännedom om hur den fungerar så att antalet resor kan öka. Vi ser även att det finns goda möjligheter att samordna den trafiken med skolskjutssystemet. En annan möjlighet är att kommunen tillåter och stöttar kooperativa lösningar. Exempel på detta kan vara lokala bilpooler, digitalt bokningssystem för samåkning och möjligheten att driva eget minibussbolag.

Det behöver också bli lättare för stadsbor att åka från staden till landsbygden. Man ska inte behöva bo på landsbygden för att ha tillgång till den och man ska inte behöva uppleva att man måste ha bil för att ta sig ut till våra fina rekreationsområden och sevärdheter runt om i kommunen. Det finns också flera näringsidkare som har gårdsbutiker men hit är det svårt att ta sig om man inte har bil. Här vill vi att kommunen tillsammans med VL utvecklar ett system för särskilda bussturer från staden, kanske det kan göras ihop med turistbyrån. Till exempel bör man göra det möjligt med god tillgång till sommarbussar som går till badplatser utanför stan såsom Ängsö.

En annan idé är att anordna olika specialturer t ex svampplockningsturer. Vi vill också ha regelbundna handelssturer till olika gårdsbutiker. Det finns särskilda bussar som går till Erikslunds handelsområde så varför skulle man inte kunna satsa på en buss som går till ställen runt om i kommunen som säljer lokalproducerade livsmedel?!

Västerås stad har antagit utmaningen att bli cykelstaden nr 1. Det tycker vi är väldigt bra men det räcker inte med att ha ett bra cykelnät inom centralorten. Det behövs även en utbyggnad av cykelbanor till serviceorterna runt om i kommunen. Vi ser med oro på att Trafikverket när de bygger så kallade två+en-vägar inte har ambitionen att samtidigt bygga cykelbanor vilket gör det nästan livsfarligt för cyklister att ta sig fram. Här behöver kommunen i samråd med Trafikverket hitta lösningar för att bygga ut cykelbanor även utanför serviceorterna för att underlätta för såväl pendlingscyklande som upplevelsecyklande. Vi vill också att kommunen påskyndar och prioriterar utbyggandet av dessa cykelbanor.

MP Västerås vill att

- När nya bostadsområden utanför staden planeras ska goda förutsättningar för kollektivtrafik och cykling vara en förutsättning.
- Kommunen utvecklar konceptet med anropsstyrd kollektivtrafik.
- Kollektivtrafiken på landsbygden samordnas med skolskjuttrafiken.
- Tappstationer för biobränsle anläggs i serviceorterna.
- Kommunen tillåter och stöttar kooperativa lösningar t ex lokala bilpooler, digitalt bokningssystem för samåkning och möjligheten att driva eget minibussbolag.
- Kommunen underlättar för säker cykling även inom och mellan serviceorterna.
- Kommunen tillsammans med t ex VL utvecklar ett system för särskilda bussturer från staden till landsbygden.

Byggande

På samma sätt som vi anser att det är bra att utgå från förtätningsprincipen (som innebär att man bygger bort outnyttjade ytor och bygger tätare och på höjden) när vi bygger i staden tycker vi att man bör utgå från samma tänk när man bygger ut på landsbygden. Det är viktigt att värna om den värdefulla åkermarken som finns i Västerås kommun. På 1800-talet slogs många byar isär på grund av de stora skiftena.

När det nu byggs på landsbygden önskar vi se att man återskapar bygemenskapen. Då skulle vi även underlätta för utbyggandet av såväl kommunal service såsom förskolor-/skolor och äldreomsorg/hemtjänst, kollektivtrafik, vatten- avlopps- och fjärrvärmesystem och dagligvaruhandel. Sociala mötesplatser såsom fotbollsplaner och bygdegårdar bör stöttas av kommunen. Där det är möjligt ser vi gärna att kommunen är med och stöttar någon form av allhus där olika verksamheter kan samlas för att inhysa offentlig representation typ post, bank, försäkringskassa. Dessutom bör bebyggelse för besöks- och turistnäringen i form av små stugbyar för uthyrning eller dylikt vara möjlig.

Utvecklingen av bostadsområden på landsbygden har lett till att många fritidshus har blivit åretruntbostäder och fått kommunalt vatten- och avlopp. Även utökade byggrätter har lett till att fler valt bo året om i dessa områden. Utbyggnaden av vägar och annan kommunal service har dock inte byggts ut i samma utsträckning då det ofta är mycket kostsamt för kommunen. Vi tycker att de områden som nu har en stor andel åretruntboende och där kommunalt VA finns ska ha bättre tillgång till kollektivtrafik och kommunal service t ex förskolor.

I de områden där kommunalt VA inte finns idag bör man för att lösa vatten- och avloppsfrågan, i första hand titta på så kallade kretslopps lösningar. VA-nätet i Västerås är i dåligt skick. Vi anser därför att det är viktigt att det befintliga VA-nätet underhålls och förnyas i betydligt högre takt. Vi vill att öarna i Mälaren bevaras för rekreation och friluftsliv.

Elöverkänsliga ska ha rättigheter som andra personer med funktionsnedsättningar och kunna delta i samhällslivet. Utbyggnaden av elnät, mobiltelefoni har lett till en ökad belastning av elektromagnetisk strålning i vår livsmiljö. Västerås kommun måste därför kunna erbjuda lågstrålande zoner för att tillgodose elöverkänsligas behov. Vi vill att det ska finnas en plan för hur detta ska beaktas vid planeringen av bostadsområden, elnät och trådlös kommunikation utanför tät- och serviceorterna. Även kommunala verksamheter ska kunna erbjuda strålningsfria mötesplatser.

Västerås kommun har en lång kustlinje längs Mälaren som det är viktigt att värna om. Strandskyddet kom till på 1950-talet för att förhindra en överexploatering av stränderna och bevara allmänhetens tillgång till stränder och vatten för friluftsliv. Det utvidgades 1994 till att också skydda stränderna på grund av deras stora betydelse för den biologiska mångfalden. Områden som många upplever som värdefulla, trevliga och där man vill vistas får inte ytterligare exploateras och privatiseras så att vilda djur och allmänheten inte får tillgång till dem. Trycket mot stränderna är hårt i tätbefolkade områden som Mälardalen. Miljöpartiet anser att en viktig uppgift för kommunen och alla dess invånare är att värna, bevara och göra stränderna tillgängliga.

MP Västerås vill att

- Nybyggnation på landsbygden i första hand sker utifrån förtätningsprincipen där kollektivtrafiken finns med som en förutsättning redan från början i planeringen och där hänsyn tas till bevarande av värdefull åkermark.
- Det finns ska finnas möjlighet till bebyggelse för besöks- och turismnäringen i form av små stugbyar för uthyrning eller dylikt.
- Kommunen stöttar utbudet av sociala mötesplatser på landsbygden t ex fotbollsplaner och bygdegårdar.
- Den kommunala servicen utvecklas i takt med att nya bostadsområden på landsbygden växer fram t ex utbyggnad av förskolor.
- De områden som har utvecklats till stor del åretruntboende med kommunalt vatten och avlopp ska ha god tillgång till kollektivtrafik och annan kommunal service t ex förskolor.
- I de områden där man behöver se över VA-frågorna bör man i första hand titta på så kallade kretsloppslösningar.
- Öarna i Mälaren ska bevaras för rekreation och friluftsliv.
- Västerås kommun ska ha lågstrålande zoner för att tillgodose elöverkänsligas behov.
- Kommunen är återhållsam med att ge dispenser till byggande i strandnära lägen.

Jordbruk och skogsbruk

Det moderna jordbruket behöver vara ett energieffektivt jordbruk där fossila bränslen fasas ut. Vi behöver satsa på biogasproduktion och här finns stora potentialer inom jordbruket. Vi vill att ekologiskt lantbruk främjas. Vi vill främja de småskaliga jordbruken och vi ser också att jordbruket kan utvecklas till ett arbetskraftsintensivt jordbruk där nya arbetstillfällen skapas. Miljöpartiet vill främja småföretagandet generellt genom att sänka arbetsgivaravgiften med 10%, detta är en viktig åtgärd för de allra minsta företagen, som ofta finns på landsbygden.

Fler människor behöver sysselsättas inom jordbruksnäringarna. Här kan Västerås stad tillsammans med lantbruksorganisationerna stötta med informationsverksamhet om hur det är att starta och driva lantbruk. Många unga har idag dåliga kunskaper och nästan inga erfarenheter av hur det är att bedriva lantbruk. Vi tror att det är viktigt att ungdomar får med sig kunskap om det för att vi ska kunna utveckla det hållbara samhället med särskild fokus på en hållbar landsbygd. Det är viktigt dels för förståelsen för de ekologiska sambanden och dels för att ge insyn om landsbygdsnäringarna som en potentiell arbetsmarknad. Därför vill vi att Västerås stads skolor inför ett lokalt tillägg i skolan där alla gymnasieelever erbjuds att göra en jordbrukspraktik. Vi vill också att kommunen på samma sätt som man erbjuder sommarjobb inom kommunala verksamheter tar initiativ till att tillsammans med lantbrukare i kommunen utveckla sommarjobb för ungdomar. Vi ser även att kommunen i samverkan med lantbrukare i kommunen kan utveckla olika former av arbetsmarknadsåtgärder för människor som befinner sig utanför arbetsmarknaden.

Vi vill att Västerås blir en GMO-fri zon. Odling av GMO-växter (genetiskt modifierade organismer) förekommer hittills i Sverige endast som försöksverksamhet, men regeringen planerar att introducera odling av GMO-grödor som godkända av EU. De allra flesta bönder och konsumenter vill inte ha genmodifierade livsmedel. Vi vet inte hur människor och djur påverkas av att äta genmodifierad mat men indikatorer på ändringar i cellsystem och immunförsvar finns. Modifierade gener kan sprida sig till omgivningen och man kan inte på förhand veta vilka effekter det får på ekosystemen. Om en bonde vill odla en tillåten GMO-gröda kommer kommunen inte att kunna förhindra det.

Bönder kan dock gå samman och säga att de inte använder GMO på sina marker. Då får man en GMO-fri zon. Vi vill därför att Västerås stad uppmuntrar kommunens lantbrukare att hitta samarbetsformer så att hela Västerås blir en GMO-fri kommun. Västerås stad bör också i samverkan med övriga kommuner i Västmanland verka för att utvidga zonen att omfatta hela länet på samma sätt som man redan gjort i Jämtland.

Ett stort miljöproblem är utsläppen av fosfor som leder till övergödning i våra vattendrag. Det specialiserade jordbruket med ensidig växtodling och stor användning av handelsgödsel, kraftfoder, kemisk bekämpning och fossila bränslen medför utsläpp av näringsämnen och miljögifter till haven. En ekologisk och kretsloppsanpassad odling minskar kväveläckagen och ger en betydande minskning av fosforförlusterna. Våtmarker skulle kunna ta hand om en del av näringen, men det finns alldeles för få sådana. Därför tycker vi att kommunen bör restaurera och anlägga nya våtmarker. Även initiativ från privata markägare likt de markägare runt Frövi sjö som restaurerat våtmarken där ska uppmuntras.

Vi vill att den skog som finns i Västerås brukas ur ett hållbart och mångfaldsbefrämjande perspektiv. De skogsarealer som kommunen äger och förvaltar är certifierade enligt PEFC som är ett internationellt program för hållbart skogsbruk utifrån ett flertal miljökriterier. För att nå en ännu mer hållbar skogsutveckling vill vi att kommunens skogar också certifieras enligt FSC som då ger en spårbarhetscertifiering, vilket ger möjlighet att miljömärka produkter. Vi vill att all skog i Västerås certifieras enligt FSC och vi vill att kommunen tillsammans med skogsägarorganisationerna tar initiativ till möten med skogsägare för att främja en utveckling av detta. Vi vill även att kommunen ser över möjligheten att på vissa områden återskapa gammelskog.

Reglerna för gårdsstöd och miljöersättningar från EU och på nationellt plan är så pass komplicerade att de fordrar experthjälp, vilket missgynnar små jordbruksföretag. Detta måste förändras t ex genom att små företag kan få hjälp med rådgivning. Bland de miljöersättningar som finns inom landsbygdsprogrammet kan nämnas miljöersättning för ekologiskt jordbruk, skötsel av betesmarker och våtmarker och anläggande av skyddszoner. Vi vill att Västerås stads näringslivsenhet, gärna i samarbete med andra aktörer, satsar resurser på att kunna stötta och ge rådgivning till de små jordbruksföretagen i kommunen.

MP Västerås vill att

- På den mark som arrenderas ut av kommunen ska endast ekologisk odling och djurhållning utföras.
- Det på den skogsmark som kommunen äger bedrivs ett hållbart och mångfaldsbefrämjande skogsbruk där certifiering enligt FSC är önskvärd samt att möjligheten att återskapa gammelskog ses över.
- Västerås stad ökar andelen inköp av ekologiskt producerade livsmedel till sina verksamheter.
- Utvecklingen av biogasproduktion på gårdsnivå stöds.
- Västerås stads skolor inför ett lokalt tillägg i skolan där alla gymnasieelever erbjuds att göra en jordbrukspraktik.
- Kommunala verksamheter tar initiativ till att tillsammans med lantbrukare i kommunen utveckla sommarjobb för ungdomar.
- Västerås stad i samverkan med lantbrukare i kommunen utvecklar olika former av arbetsmarknadsåtgärder för människor som befinner sig utanför arbetsmarknaden.
- Våtmarker restaureras och nya våtmarker anläggs på kommunens mark, att initiativ av privata markägare som vill anlägga/restaurera våtmarker uppmuntras.
- Västerås blir en GMO-fri zon och att Västerås stad tar initiativ till att verka för ett helt GMO-fritt Västmanland.
- Västerås stad tillsammans med lantbruksorganisationerna stöttar med informationsverksamhet om hur det är att starta och driva lantbruk.
- Västerås stads näringslivsenhet, gärna i samarbete med andra aktörer, satsar resurser på att kunna stötta och ge rådgivning till de små jordbruksföretagen i kommunen.

